

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Petrus & Paulus Sint-Jozef F2 (Oostende, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2022C167
Maart 2022

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert NV
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2022

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV

Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Programma van maatregelen.....	6
1.1	Administratieve gegevens	6
1.2	Synthese	8
1.3	Gemotiveerd advies.....	9
1.4	Conclusie	9
2	Bibliografie.....	10

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....7

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek. 6

1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00069	
b) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Ruben Willaert NV Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
c) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Oostende
	Deelgemeente	/
	Postcode	8400
	Adres	Alfons Pieterslaan 8400 Oostende
	Toponiem	Petrus & Paulus Sint-Jozef F2
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 48395$ $Y_{\min} = 213915$ $X_{\max} = 48451$ $Y_{\max} = 213954$
d) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Oostende, Afdeling 1, Sectie A, nr. 1651y14 Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant een gedeeltelijke renovatie van de bestaande bebouwing aan de Alfons Pieterslaan te Oostende. Het overige deel van het aanwezige schoolgebouw wordt gesloopt waarna er een nieuwbouw wordt gerealiseerd. Tevens wordt de speelplaats heraangelegd. Het volledige projectgebied is ca. 650 m² groot en wordt ingenomen door een schoolgebouw en speelplaats. De aanwezige gebouwen zijn volledig onderkelderd tot op een diepte van ca. 3 m-mv onder het huidige maaiveld. De ingrepen die mogelijk een bedreiging kunnen vormen voor het bodemarchief hebben een gecombineerde oppervlakte van ca. 280 m².

Oostende is gelegen in de kustpolders en is gesticht op het oostelijk uiteinde van het Testerep eiland, op de rand een grote inbraakgeul. Het onderzoeksgebied bevindt zich ten zuidwesten van het historische stadscentrum. Tijdens de middeleeuwen verzandde de Testerepgeul die het eiland van het vasteland scheidt. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied een profielopbouw weer waarvan de top bestaat uit jong duinzand dat rust op getijdenafzettingen van een geul of kreek. Dit impliceert dat er geen verwachting is inzake erfgoed dat dateert van voor de verzanding van de geul. Op het DHMV is te zien dat het terrein zich iets hoger bevindt ten opzichte van het omliggende polderlandschap. Zeer waarschijnlijk werd de omgeving tijdens het slechten van de stadsgrachten en uitbreiding van Oostende sinds de vroegmoderne periode stelselmatig opgehoogd.

Uit het historisch kaartmateriaal valt op te maken dat het terrein ten zuidwesten van Oostendse binnenstad is gelegen. Op de Deventerkaart kan opgemaakt worden dat het terrein zich vermoedelijk tegen de westelijke vaargeul bevond. Het terrein is weergegeven als grasland en is vrij van enige bebouwing. Vanaf het eind van de 16^e eeuw wordt rondom de stad een verdedigingsgordel aangelegd die stelselmatig wordt uitgebreid en aangepast aan veranderende militaire tactieken. Op de Ferrariskaart is te zien dat het onderzoeksgebied zich bevindt ter hoogte van een glacis van de buitenste verdedigingswerken. Op de Vandermaelenkaart is te zien dat het terrein zich situeert ter hoogte van een grachtlichaam rondom een demi-lune. Vanaf 1830 worden de stadsversterkingen van Oostende stelselmatig ontmanteld en evolueert de stad naar een mondaine badplaats aan de Belgische kust. Tijdens WO I komt Oostende binnen Duits bezet gebied te liggen en worden langs de kustlijn en havenmonding verschillende artilleriebatterijen gebouwd. Een deel van deze oudere stellingen wordt tijdens WO II geïncorporeerd binnen de Atlantikwall die de kustlijn moet beschermen tegen een geallieerde invasie van de Spaanse grens tot in Noorwegen.

Rondom het onderzoeksgebied zijn meerdere archeologische vindplaatsen en indicatoren gekend. Het grootste deel van deze vindplaatsen betreffen waarnemingen bij werfcontroles in het middeleeuwse stadscentrum. Dit betreft dan in hoofdzaak resten van bewoning en artisanale activiteiten. Tevens betreffen een groot deel van de waargenomen resten en gekende cartografische indicatoren resten van militaire infrastructuur. Dit zijn zowel resten van de vroegmoderne stadsversterkingen en omliggende forten, evenals delen van de Duitse kustversterkingen uit de wereldoorlogen. Bij deze verschillende onderzoeken werden op meerdere locaties resten van menselijke begravingen aangetroffen. Deze kunnen meer dan waarschijnlijk gekoppeld worden aan het Beleg van Oostende tussen 1601 en 1604 in het kader van de Tachtigjarige oorlog.

Vanwege de ligging ter hoogte van de stadsversterkingen, de aanwezige keldervolumes en de zeer beperkte oppervlakte van het onderzoeksgebied wordt de kans op kenniswinst bij verder onderzoek als zeer beperkt ingeschat.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande werkzaamheden aan de Alfons Pieterslaan te Oostende worden geen verdere onderzoeksdaden aanbevolen. Vooreerst dient er op gewezen te worden dat het terrein buiten het historische stadscentrum van Oostende gelegen is. Ter hoogte van het onderzoeksgebied kan uitgegaan worden van een relatief éénduidige stratigrafische situatie. Daarnaast kan redelijkerwijs uitgegaan worden van het feit dat het bodemarchief ter hoogte van de bestaande keldervolumes grotendeels is verstoord. Dit impliceert dat de enige locatie waar eventueel onderzoek nog in ongeroerde grond kan plaatsvinden ter hoogte van de bestaande speelplaats is. De oppervlakte hiervan bedraagt ca. 130 m². Op een dermate beperkte oppervlakte in het buitengebied, ter hoogte van de vroegmoderne stadsversterkingen, kan verder onderzoek niet leiden tot wezenlijke kenniswinst. Het ruimtelijke kader is dermate beperkt dat eventueel aanwezige relictten nooit in een adequate ruimtelijke context bestudeerd kunnen worden. Meer dan een quasi contextloze waarneming voor aanwezigheid in het verleden kan bij onderzoek door middel van proefputten niet verwacht worden. Vanwege dit gebrek aan potentiële kenniswinst wordt een doorlopend onderzoekstraject als weinig zinvol ingeschat.

Wel moet gewezen worden op de archeologische meldingsplicht, conform artikel 5.1.4 van het huidige decreet betreffende het onroerend erfgoed.

1.4 Conclusie

De opdrachtgever plant een gedeeltelijke renovatie van een bestaand schoolgebouw in combinatie met een nieuwbouwproject aan de Alfons Pieterslaan te Oostende. Vanwege de beperkte oppervlakte van het onderzoeksgebied en de reeds aanwezige keldervolumes wordt een doorlopend onderzoekstraject als weinig zinvol beschouwd.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2022

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

